

طعمی که فقط اینجایم چشید

بیش از ۳۰ آشپز و کمک آشپز، غذای افطار میهمانان حضرت رضا(ع) را در ماه

مبارک رمضان می پزند

صدای در، رسیدن به حیاط، باز کردن در و گرفتن چند دعوت‌نامه از خادم حرم رضوی؛ این یکی از بهترین صحنه‌هایی است که خیلی از ما مشهودی‌ها دست‌کم یک بار با آن روبه‌رو شده‌ایم. دعوت‌نامه، نشستن سر سفره افطار و باز کردن روزه با غذای حضرتی را نصیب ما می‌کند. سفره‌ای که قدمتی بیش از ۲۰۰ سال دارد و در ماه مبارک برای میزبانی از زائر و مجاور حضرت(ع) پهن می‌شود.

غذای این مراسم باشکوه و معنوی در آشپزخانه‌های حرم مطهر رضوی پخت می‌شود، غذایی که آشپزان با دهان روزه و در روزهای گرم و سرد سال می‌پزند و تقدیم زائر می‌کنند.

در روزهایی که کارکنان آشپزخانه مهمانسرای غدیر مهبای برنامه‌ریزی برای ماه مبارک می‌شوند لایه‌لای استشمام بوی قیمة و قرمه‌سبزی و بخار دیگ‌های پیاز داغ و... قدم در این مکان می‌گذاریم تا با آشپزان مجموعه مروری بر کار و بارشان داشته باشیم.

■ طعم غذای سیدهادی را مردم ایران چشیده‌اند

همان روزها که به ادویه ریختن و بار گذاشتن غذا در یک شرکت مشغول شده بود و فکرش را نمی‌کرد آینده فراتر

اصغر آقا برکت خدمت را به خانه برد

روزانه بیش از ۳ هزار وعده افطار در آشپزخانه حضرت طبخ می‌شود

اصغر دلداری وقتی ۲۵ سال داشت وارد این فضای کاری شد و حالا ۲۱ سال افتخار آشپزی برای زائران را دارد. افتخاری که معتقد است شده برکت زندگی‌اش. اصغر آقا می‌گوید: ما مشهودی‌ها از یک سنی به بعد برای هر کاری که در خانه این امام(ع) را می‌زنیم، یک درخواست هم داریم! اینکه ما را به خادمی بپذیرند! بعد وقتی در این فضا قرار می‌گیری آدم به خودش می‌آید که ببین، بین این همه آرزومند آقا نگاهش به ما بود.

■ پخت افطار با تشنگی

ماه رمضان و پختن بیش از ۳ هزار وعده غذای افطار. کاری که برای حدود ۳۰ روز تکرار می‌شود و آشپزان روزه‌داری که برای این یک ماه انگیزه‌ای متفاوت دارند؛

خدمت دوونیم‌دهه‌ای در دستگاه امام هشتم(ع) حتماً اجر یک کار خوبی است که در زندگی انجام داده است. حالا آن کار کدام است؟ الله اعلم!

او چهار سرآشپز و یک گروه کمک‌آشپز در کنار خودش دارد که در مجموع ۳۰ نیروی ثابت آشپزخانه مهمانسرای غدیر را تشکیل می‌دهند. برخی مواقع بنا به نیاز تعدادی از خادمان افتخاری مهمانسرا هم به آن‌ها کمک می‌کنند.

هر روز ساعت ۷ صبح نگاهی به گنبد می‌کند، سلامی می‌کند، شکر خدمت می‌کند و قدم به آشپزخانه می‌گذارد. در وصف کار در این فضا می‌گوید: آشپز باشی، آرزوی خدمت داشته باشی، کار در آشپزخانه نصیبت شود! «کور از خدا چی می‌خواود؟ دو چشم ببینا!».

سرآشپز باتجربه حرم مطهر رضوی بیش از ۲۵ سال است در پهن شدن سفره افطار حرم رضوی سهم دارد و غذای این مراسم باشکوه را می‌پزد، او از کار کادر آشپزخانه در این ماه مبارک می‌گوید: «در این ایام ساعت کاری ما فرقی نمی‌کند، از همان ۷-۶ صبح می‌آییم تا ۱۰ شب مشغول آشپزی می‌شویم، پخت سوپ و غذای افطار کار همیشگی این ۳۰ روز است».

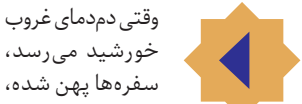
طباطبایی می‌گوید: «برخی مواقع بنا به تصمیم مدیران آستان قدس سفره سحری هم برای زائران و میهمانان پهن می‌شود، در این روزها که زیاد هم نیست یک شیفت کاری اضافه می‌شود».

■ هر روز دوست دارم یک خلاقیت داشته باشم

هادی آقا از روزهای ماه مبارک در سال‌های گذشته هم خاطراتی دارد، او می‌گوید: «ماه رمضان با دهان روزه کار سخت می‌شود، اما صاحب این مکان انرژی‌اش را می‌دهد، خاطرم است در روزهایی که هوا خیلی گرم بود و ماه رمضان همزمان با تابستان شده بود گاهی روی سنگ‌های کف مهمانسرا که خنک بود دراز می‌کشیدیم تا از عطشمان کم شود. در همین وضعیت همه کارهای افطار را هم پیش می‌بردیم».

او تعریف می‌کند: یک خادم افتخاری را می‌شناختم که برای خدمت می‌آمد، آرزو داشت صاحب فرزند شود. چند ماه پس از اینکه لباس خدمت پوشید، خدا به او فرزندی داد و این را از لطف امام رضا(ع) می‌دانست.

از حرم تا حرم، میهمان حضرت

در روزهای ماه مبارک رمضان، بیش از ۴۰۰ خادم افتخاری، حدود ۱۰ هزار

افطاری میان میهمانان حضرت توزیع می‌کنند

وقتی دم‌دمای غروب خورشید می‌رسد، سفره‌ها پهن شده، بوی غذا در همه جا پیچیده و مردم روزه‌دار هم کم‌کم صدای اذان را در گوش خود احساس می‌کنند.

در فضای مهمانسرا شوری بر پاست. همه خادمان در جنب‌وجوش هستند تا چیزی از افطاری شایسته میهمانان آقاچانمان کم و کسر نباشد. از فلاسک‌های چای تا بسته‌های پنیر و سبزی را روی میزها چیده‌اند تا همه کارها برای افطاری میهمان مهیا باشد. اینجا معنویت به وقت افطار هم جاری است، هم میان خادمان و هم میان زائران.

وقتی که میهمان‌ها رسیدند با سوپو غذای گرم و مخلفات پذیرایی می‌شوند. افراد زیادی در پهن شدن افطاری در مهمانسرا طبخ و آماده می‌رویم.

این سفره و برگزاری منظم برنامه نقش دارند که در ادامه به سراغ آن‌ها می‌رویم.

پذیرایی افطاری حضرت(ع) فقط خاص میهمانان مهمانسرا نیست، این را رئیس مهمانسرای غدیر می‌گوید و توضیح می‌دهد: افطاری‌های ماه مبارک در مهمانسرای حضرت، رواق حضرت زهرا(س) و در منازل و حاشیه شهر مشهد توزیع می‌شود.

وحید شرفا می‌گوید: در مهمانسرا به صورت کامل، هر روز میزبان ۴ هزار و ۵۰۰ میهمان هستیم. بخشی دیگر از زائران گران‌قدر در رواق حضرت زهرا(س) پذیرایی می‌شوند که غذای آن‌ها در مهمانسرا به مقدار روزانه ۲ هزار نفر تهیه می‌شود ولی پذیرایی در رواق

است. علاوه بر این‌ها روزانه ۵ هزار افطاری در مهمانسرا طبخ و آماده می‌شود.

همه جا سبز می‌شود

خانم‌های خدمه مهمانسرا از خدمت در وقت افطار می‌گویند

ماه مبارک که می‌شود، روزهای پرکار بانوان خدمه در مهمانسرای حضرت می‌رسد. سیدسید سبزی می‌آید و سیدسید بسته‌های غذایی خارج می‌شود. روزهای چهارشنبه یک نفر مأمور هماهنگی این امور است. فاطمه خانم که کار به دستش می‌چسبد از پاک کردن برنج و حبوبات گرفته تا پاک کردن سبزی و... در کنار سایر بانوان کشیک پنجم مشغول کار است.

فاطمه زبردست هشت سال است در مهمانسرای حضرت به عنوان خادم افتخاری مشغول به خدمت است و در یک سال و نیم اخیر، سرکشیک پنجم است.

او زندگی‌اش را به دو قسمت قبل و بعد از پذیرفته شدن خادمی‌اش در مهمانسرا تقسیم می‌کند و معتقد است از آن لحظه که آدم مورد توجه ویژه حضرت قرار می‌گیرد، برکت همواره بر زندگی‌اش جاری است. سرکشیک پنجم مهمانسرا چند ماه مبارک را در سال‌های گذشته در این فضا سپری کرده

توزیع در منازل می‌شود که ۳ هزار غذای افطاری برای توزیع به حاشیه شهر برده می‌شود.

او توضیح می‌دهد: پذیرایی افطار از میهمانان حضرت(ع) در حرم مطهر از ۳۰ دقیقه‌مانده به اذان آغاز می‌شود و تا دو ساعت پس از آن ادامه دارد. برای این امر بیش از ۲۵۰ خادم در مهمانسرا کارها را پیش می‌برند.

آماده‌سازی و بسته‌بندی بخش اعظمی از پذیرایی افطار توسط بانوان کشیک مهمانسرا انجام می‌گیرد. شرفا توضیح می‌دهد: علاوه بر غذای گرم افطار، میهمانان گرمی با پنیر، سبزی، غذا، قند، چای، سوپ، کشمش و گردو پذیرایی می‌شوند.

علاوه بر پذیرایی کامل افطار، معمولاً هر روز حدود ۴۰ هزار پک افطاری ساده برای نمازگزاران تهیه و توزیع می‌شود.

دل را به ضریح ارادت گره بزنیم...

آیت‌الله شیخ محمدباقر تحریری

حقیقت زیارت یعنی عرض ارادت به ولی خدا و تجدید عهد و پیمان با او برای پیمودن راه خدا! بُعد منزل در چنین ارادت و نگاهی معنا ندارد و دور و نزدیک نمی‌تواند مانع تحقق ماهیت زیارت باشد، به تعبیر شاعر «گر در یمنی چو با منی پیش منی»... اگر دل به ضریح ارادت ولی خدا گره بخورد دیگر دور و نزدیک زیارت، فرقی ندارد. زیارت به میزان پیوند و عطش ما بستگی دارد؛ گاهی ممکن است از راه دور اتفاقی به نام پیوند و زیارت و الحاق رخ دهد که شاید در نزدیک چنین اتفاقی رخ ندهد.

اگر چه ما مأمور هستیم به زیارت برویم و آنجا امکان ارتباط بیشتری برایمان فراهم می‌شود اما یادمان باشد از آنجا که به تعبیر قرآن کریم «هر طرف رو کنیم به سمت خدا رو کرده‌ایم» از دور هم می‌توان زیارت کرد؛ مثل ارتباط و پیوندی که میان اوئیس قرنی با پیامبر(ص) ایجاد شد، قلب او مملو از عطش زیارت پیامبر(ص) بود اما طبق قراری که با مادرش داشت باید در زمان معینی به سمت یمن بازمی‌گشت. در حالی که اتفاق ظاهری زیارت رخ نداد و او مدینه را ترک کرد اما همین که پیامبر(ص) وارد شهر شدند، فرمودند: من بوی خدا را از جانب یمن استشمام می‌کنم. چون قلب اوئیس مملو از عطش به پیامبر(ص) بود و می‌خواست حضرت رسول(ص) را ملاقات کند و برای پیمودن راه خدا از محضر ایشان بهره بگیرد، رایحه وجودی او رحمانی، الهی و ربانی شده بود. جالب اینکه اوئیس تا آخر عمر خود پیامبر(ص) را ندید اما از زائران نامدار و نام‌آور حضرت(ص) باقی ماند و بابتی را در مسیر زیارت گشود که هنوز هم پیش روی مشتاقان باز است.

از این رو، قلوب مؤمنان، موحدان و مشتاقان اهل بیت(ع) مرزهای زمینی و زمانی را بر نمی‌دارد و پیوند ناگسستنی میان آن‌ها با اولیای الهی وجود دارد: «عهد ما با لب شیرین دهنان بست خدا/ ما همه بنده و این قوم خداوندانند».

علاوه بر این، چون زائر در ظرف وجودی خود شبیه ولی خدا شده، وقتی به شهر توس یا مشهد می‌رود به اندازه بهره‌اش رضوی شده نه فقط مشهدی، یعنی پیوند و قربت او با امام رضا(ع) فقط مکانی نیست. چون زمان و مکان را در این نسبت‌ها و زیارت‌ها برمی‌داریم، انسان رضوی می‌شود، به اندازه طلب و ظرف وجود و آمادگی زائر پیوندش با امام(ع) در قبر و قیامت با او خواهد بود. اگر امام رضا(ع) در مشهد نبودند ما مشهدی نمی‌شدیم چنان‌که با سفر به کرمان یا یزد ما کرمانی و یزدی نمی‌شویم... اینکه به زائر مشهدالرضا(ع)، مشهدی می‌گوییم برای آن است که زائر به اندازه فهم خود از ولی خدا بهره می‌گیرد و وجود زائر شاکله جدیدی می‌یابد.

زیارت قرار است نهاد سنخیت و همانندی باشد، بنابراین در زیارت وداع با معصومین(ع) که در مفاتیح‌الجنان آمده به آن حضرات(ع) عرض می‌کنیم: ما را در حزب و گروه خود قرار دهید، غصه ما را بخورید و اجازه دهید جزو سربازان شما شویم، در یادگان شما وارد شده‌ایم؛ این یعنی تحقق حقیقت زیارت و گرنه زیارت صرفاً برای این نیست که حاجت‌مان را با امام رضا(ع) در میان بگذاریم. هر چند ایرادی ندارد اما اصل زیارت این است که زائر پس از زیارت جزو امکانات و ابزار ولی خدا شود و برای تحقق اهداف او تلاش کند.

زیارت‌نگاه محل سربازگیری و سربازخانه است؛ این‌ها همه سرباز هستند و زیارت‌نامه، سرود سربازی است. اما خود سربازی حقیقتی است که انسان با ولی خدا به توان افزایشی برسد و هر چه دارد برای ولی خدا بداند، چنان‌که در سراسر ایران، باغ‌ها،

